

Vänersborgs kommun

Förskolan Nattugglans plan mot diskriminering och kränkande behandling

Verksamhetsformer som omfattas av planen: Förskoleverksamhet

Läsår: 2015-2016

Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Förskoleverksamhet

Ansvariga för planen

Marita Sparlund

Ann-Charlott Johansson

Ulla Svensson

Vår vision

Nattugglan ska vara en förskola fri från diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Barn, vårdnadshavare och anställda på förskolan ska känna sig välkomna och bli väl bemötta.

Planen gäller från

2015-09-01

Planen gäller till

2016-09-30

Läsår

2015-2016

Barnens delaktighet

Tillsammans med barnen kartläggs förskolans inne och utemiljö vilka platser som upplevs farliga och otrygga.

Genom interjuver och observationer av barnen och verksamheten få reda på deras upplevelser av förskolan.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Barn och Utbildningsförvaltningen genomför årligen en föräldraenkät vilken följs upp och görs åtgärder utifrån.

Under inskolningen, planeringssamtal, uppföljningssamtal och utvecklingssamtal informeras och diskuteras planen med föräldrarna.

Personalens delaktighet

Personalen har fortbildats i skollagen, diskrimineringslagen och de olika diskrimineringsgrunderna.

Husmodellen har använts som kartläggningsmetod för att ta reda på vilka platser som upplevs farliga och otrygga både inomhus och utomhus.

All personal har diskuterat utifrån kartläggningen och gjort förslag på åtgärder som sammanställts av ansvariga för planen.

På kompetensutvecklingsdag diskuteras planen med all personal och planen fastställs därefter på arbetsplatsmöte.

Förankring av planen

All personal deltar genom att kartlägga verksamheten.

Två pedagoger från förskolan sammanställer kartläggningarna och eventuella insatser.

Planen fastställs på arbetsplatsmöte.

Vårdnadshavarna görs delaktiga genom att planen tas upp under inskolningen, på uppföljningssamtal och utvecklingssamtal.

Utvärdering

Beskriv hur fjolårets plan har utvärderats

Resultat av åtgärder och insatser följdes upp på K-dagen och apt i maj.

Föräldraenkäten följs upp på apt, diskuteras och görs åtgärder utifrån.

I år var det inga barn från Nattugglan som var födda det aktuella året därför svarade ingen vårdnadshavare.

Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan

Personal, vårdnadshavare och barn har varit delaktiga i utvärderingen av planen.

Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

Viktigt att tänka på både ur integritets synpunkt kring barnen och ur säkerhets synpunkt vilka rutiner man har vid toalettbesök. Särskilt när fritidsbarnen är på förskolan.

Årets plan ska utvärderas senast

2016-08-31

Beskriv hur årets plan ska utvärderas

På kompetensutvecklingsdag

De förebyggande åtgärderna följs upp genom att alla tillsammans diskuterar och analyserar om åtgärderna gjort skillnad, och om man behöver göra ytterligare åtgärder.

Likabehandlingsansvariga på förskolan har ansvar för utvärderingen och förskolans sammanställning.

Föräldraenkät följs upp och görs åtgärder utifrån.

Ansvarig för att årets plan utvärderas

Förskolechef Marita Sparlund och ansvariga pedagoger för planen

Främjande insatser

Namn

Främja ett socialt klimat fritt från kränkningar

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling

Mål och uppföljning

Alla vuxna är goda förebilder, har ett agerande och förhållningssätt som skapar goda relationer.

Insats

Stimulera barnens förmåga till empati och respekt för allas lika värde.

Samtala med barnen om hur man ska göra för att vara en schysst kompis.

Ge barnen redskap för att lösa konflikter.

Vi använder oss av material om Bamse om det finns behov

Diskuterar tillsammans med barnen om hur man ska bete sig mot varandra.

Ansvarig

All personal på förskolan

Datum när det ska vara klart

2016-09-30

Namn

Främja likabehandling av flickor och pojkar

Områden som berörs av insatsen

Kön och Könsidentitet eller könsuttryck

Mål och uppföljning

Att främja barns lika rättigheter.

Att bemöta varje barn i dess könsmonster.

Insats

Att personalen ger flickor och pojkar lika stort inflytande över verksamheten

Personalen ska vara lyhörd och utveckla barnens intressen oberoende av kön.

Tillsammans med barnen diskutera normer kring kön.

Ansvarig

Alla personal på förskolan

Datum när det ska vara klart

2016-09-30

Namn

Främja likabehandling oavsett könsidentitet eller könsuttryck

Områden som berörs av insatsen

Könsidentitet eller köns uttryck

Mål och uppföljning

Barnen ska ges möjlighet att utveckla sin identitet och känna trygghet i den.

Det ska råda ett normkritiskt förhållningssätt (inte tvåkönsnormer)

Insats

Pedagogerna ska vara uppmärksamma vid ex, rollek där könsöverskridande uttryck kan förekomma och bekräfta.

Ansvarig

Alla personal på förskolan

Datum när det ska vara klart

2016-09-30

Namn

Främja likabehandling oavsett etnisk tillhörighet

Områden som berörs av insatsen

Etnisk tillhörighet

Mål och uppföljning

Personalen ska ha ett normkritiskt förhållningssätt när de möter enskilda barn och planerar verksamheten.

Hjälpa barnen att känna stolthet över sig själva och sin etniska tillhörighet.

Stödja utvecklingen av barnens modersmål.

Insats

Ge personalen kompetensutveckling i interkulturell pedagogik för att öka kunskapen om kulturell mångfald.

Utforma miljön så att den stödjer modersmålsutveckling.

Arbeta utifrån Vänersborgs kommuns språkplan.

Ansvarig

All personal på förskolan

Datum när det ska vara klart

2016-09-30

Namn

Främjande likabehandling oavsett religion eller annan trosuppfattning

Områden som berörs av insatsen

Religion eller annan trosuppfattning

Mål och uppföljning

Barnen ska ha kännedom om vad religionsfrihet är och vad det innebär

Säkerhetsställa att alla barn och anställda som praktiserar olika religioner bemöts på lika villkor.

Insats

I de fall där vi känner till att det finns familjer som praktiserar en religion, konsulterar vi föräldrarna för att få råd om vilka fester och traditioner som är lämpliga att uppmärksamma på förskolan.

Ansvarig

Alla pedagoger på förskolan

Datum när det ska vara klart

2016-09-30

Namn

Främja likabehandling oavsett funktionsnedsättning

Områden som berörs av insatsen

Funktionsnedsättning

Mål och uppföljning

Att förskolan är tillgänglig för alla barn.

Utforma verksamheten så att alla kan delta utifrån sina individuella förutsättningar och förmågor.

Insats

Anpassa verksamheten med hänsyn till barns olika förutsättningar.

Samarbeta med barnens vårdnadshavare för att få kunskap om barnets behov ex. Vid allergi, diabetes, funktionsnedsättning m.m.

Erbjuda personalen pedagogiskt och psykologiskt stöd och handledning.

Etablera ett samarbete med olika stödorganisationer som BVC, barnhabiliteringen, allergimottagningen, logopedmottagningen.

Ansvarig

Pedagoger på förskolan i samarbete med specialpedagog

Datum när det ska vara klart

2016-09-30

Namn

Främjande likabehandling oavsett sexuell läggning

Områden som berörs av insatsen

Sexuell läggning

Mål och uppföljning

Bemöta alla familjer med respekt och lika oberoende av sexuell läggning.

Alla barn ska känna stolthet över sin familj.

Insats

Samtala med barnen om att familjekonstellationer kan se olika ut när situationer uppstår.

Införskaffa barnböcker om olika familjekonstellationer.

Ansvarig

All personal på förskolan

Datum när det ska vara klart

2016-09-30

Namn

Främjande likabehandling oavsett ålder

Områden som berörs av insatsen

Ålder

Mål och uppföljning

Att skapa förutsättningar så att barnen kan utveckla sina förmågor och intressen utan att begränsas av förväntningar baserade på ålder.

Insats

Gruppera barnen utifrån intresse, erfarenheter, behov m.m.

Vi utmanar barnen genom att erbjuda olika material och miljöer och i olika konstellationer.

Ansvarig

All personal på förskolan

Datum när det ska vara klart

2016-09-30

Kartläggning

Kartläggningsmetoder

Personalen har kartlagt verksamheten utifrån Husmodellen.

De har tillsammans kartlagt förskolans miljö både ute och inne utifrån de olika diskrimineringsgrunderna

De har diskuterat och sammanställt åtgärder gemensamt för hela förskolan.

Områden som berörs i kartläggningen

Kränkande behandling och Kön

Hur barn och föräldrar har involverats i kartläggningen

Personalen har informerat vårdnadshavarna om arbetet med planen på planeringssamtalet.

Under samtalet har man förklarat och lyssnat in vårdnadshavarna.

Personalen har intervjuat och frågat de äldre barnen enskilt. De observerar barnen i verksamheten både inne/utomhus och detta görs regelbundet.

Hur personalen har involverats i kartläggningen

Diskussion på kompetensutvecklingsdagar där all personal deltagit.

Det har varit träffar med ansvariga för planen från förskolan och förskolechef.

Ansvariga har sammanställt planen och åtgärderna som kommit fram under kartläggningen.

Resultat och analys

Man upplever inte att det förekommer kränkningar eller diskrimineringar som upplevs negativt av barnen.

Barnens närvaro på förskolan är oregelbunden och beroende på vilka barn som är där blir leken väldigt olika.

Kamraterna de leker med varierar och det gynnar den sociala gemenskapen.

Barnens ålder på förskolan är mellan 1-12 år. Det är viktigt att tänka på att barnen har olika integritetsbehov, särskilt i samband med att barnen är på toaletten och vid blöjbyte.

Förebyggande åtgärder

Namn

Rutiner vid toalettbesök

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling

Mål och uppföljning

Att värna om barnens integritet i samband med blöjbyte och toalettbesök.

Åtgärd

Personalen ska vid varje tillfälle vid blöjbyte och toalettbesök tänka på hur man gör.

Att man inte har dörren vidöppen, skyler barnet med kroppen, går undan eller går åt sidan.

Lyssna till barnets vilja och behov. Försöka undvika att vikarier byter blöjor på barnen.

Tänka på barnens integritet när de byter inför natten och på morgonen.

Motivera åtgärd

Det var något som all personal funderat över. Man arbetar ju ofta ensam på kvällar/nätter och helger. Gör vi lika, hur tänker vi, känner barnen sig trygga?

Viktigt värna om barnens värdighet och integritet.

Fritidsbaren tänker inte alltid på att gå undan vid ombyte.

Ansvarig

All personal på förskolan

Datum när det ska vara klart

2016-09-30

Namn

Prat "över" barnens huvuden

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling

Mål och uppföljning

Att värna om barnens integritet i samband med samtal rörande barnen.

Åtgärd

Tänka sig för vid varje möte hur man för ett samtal

Motivera åtgärd

För att barnen inte ska kränkas.

Ansvarig

All personal på förskolan

Datum när det ska vara klart

2015-08-31

Rutiner för akuta situationer

Policy

Det skall råda nolltolerans mot trakasserier och kränkande behandling på förskolan

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

Alla pedagoger har ett ansvar att se och upptäcka.

Personalen håller god uppsikt över alla platser där barnen leker inomhus och utomhus.

Det finns alltid en personal i närheten av barnen.

Vi uppmuntrar vårdnadshavarna att ta kontakt med personal eller förskolechef om de känner oro för sitt eller andras barn.

Alla vuxna inom förskolan ska känna till och aktivt arbeta för att planen efterlevs.

Nyanställd personal, vikarier, studerande och vårdnadshavare ska informeras om planen.

Planen finns på kommunens hemsida och på VÄL.

Personal som barn och föräldrar kan vända sig till

Marita Sparlund förskolechef 0521-72 1758 marita.sparlund@vanersborg.se

Ann-Charlott Johansson pedagog 0521-72 1660

ann-charlott.johansson@vanersborg.se

Ulla Svensson pedagog 0521-72 1660

ulla.svensson@vanersborg.se

Eller annan personal på förskolan som ni känner förtroende för.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av andra barn

Den som känner sig kränkt måste alltid tas på allvar.

Personal på förskolan skall ingripa omedelbart om det sker en kränkning.

Ansvarig personal samlar in information om vad som hänt och försöker utreda händelsen.

Det syftar till att lösa konflikten och hitta vägar att komma överens.

Personal talar med den som utfört kränkningen.

Det ska belysa vad som inträffat både från den/de som blivit utsatta och den/de som påstås ha utfört kränkningen.

Anmälan till huvudman görs när de skett en kränkning som föranleder åtgärder.

Blankett finns på intranetet.

Det är ibland svårt att definiera ordet kränkning i samband med små barn eftersom de befinner sig i socialiseringsprocessen.

Ansvarig pedagog pratar med vårdnadshavarna eller anmäler till myndighet.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av personal

Om personal upplever att en kollega kränker barn skall man i första hand prata med vederbörande.

Ta den vuxne åt sidan och ställ frågan "Hur tänkte du nu?" samt hänvisa till diskrimineringslagen.

Upphör inte kränkningarna pratar man med förskolechefen som har ansvar för att utreda, dokumentera och åtgärda.

Vid behov kontaktar förskolechef verksamhetschef och anmäler till huvudmannen.

Rutiner för uppföljning

Ansvarig pedagog samtalar med vårdnadshavarna och samtalet följs upp efter en tid.

Förskolechef följer upp samtalet/åtgärden med personalen.'

Rutiner för dokumentation

Ansvarig pedagog samlar in information om vad som hänt, vilka som varit inblandade och dokumenterar.

Särskild blankett för anmälan finns på intranetet, "Anmälan om kränkande behandling till huvudmannen".

Bedömning görs om det ska anmälas till andra myndigheter.

Om man misstänker att ett barn far illa eller på annat sätt behöver stöd eller hjälp är man skyldig att anmäla.

Ansvarsförhållande

Alla på förskolan ansvarar för att arbeta främjande och förebyggande och att planen efterlevs.

Ansvarspedagogerna på förskolan ansvarar för att planen tas upp med alla föräldrar under inskolningen, på planeringssamtal och föräldramöte.

Alla på förskolan ansvarar för att vikarier informeras.

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan på osakliga grunder behandlar ett barn sämre än andra barn och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till en förskola med motiveringen att det redan går så många flickor på den aktuella förskolan.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla barn serveras samma mat, kan förskolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker ett barns värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder.

Trakasserier

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker ett barns värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel "kvinnliga", "homosexuella" eller "bosniska" egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad "blatte", "mongo", "fjolla", "hora", eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn känner sig hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker ett barns värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Vuxna måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse, exempelvis när de leker doktorslekar.

Repressalier

Personalen får inte utsätta ett barn för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att vårdnadshavaren har anmält förskolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Diskrimineringsgrunder

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- En flicka går före en pojke i kön till en förskola med motiveringen att det redan finns en stor majoritet pojkar på förskolan. [diskriminering]
- När barnen leker på gården berättar Peter för sin förskollärare Gunilla att han vill ha en likadan röd mössa som Fatima. Han tycker att den är väldigt fin med små glitterhjärtan på. Gunilla säger skrattande "Då kanske vi ska kalla dig för Petra, så att de andra inte tror att du är Fatima". Hon berättar för de andra barnen om det och alla skrattar åt Peter. [trakasserier på grund av kön]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från "det normala".

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

Sedan ett år tillbaka markerar Erik, 5 år, tydligt att hon helst vill vara flicka och kallas hon och henne. Föräldrarna har gått med på hennes önskemål att bära klänning. En dag är Erik ledsen när pappa kommer till förskolan för att hämta henne. Hon berättar att hon inte fick följa med på utflykt eftersom hon vägrade att ta på sig ett par byxor. Pappa frågar personalen varför Erik skulle byta till byxor och får svaret: "Det får vara någon mätta med tramset." Pappan blir också uppmanad att i fortsättningen klä Erik i "riktiga kläder" eftersom några barn har börjat reta henne för att hon bär klänning. [diskriminering och trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En förskola med många barn med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn när man tar in nya barn för att inte få en alltför segregerad barngrupp. [diskriminering]
- En av förskollärarna uttalar sig negativt om polacker inför barnen. I barngruppen finns det ett polskt barn som tar illa vid sig. [trakasserier]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Axel går i Evangeliska Fosterlands-Stiftelsens söndagsskola. Hans dagbarnvårdare säger "Usch, vilket trams! Ska du bli en sådan där bibelfanatiker?" [trakasserier]
- Salima blir ledsen eftersom några av de andra barnen brukar skratta åt hennes mamma som bär muslimsk huvudduk när hon kommer och hämtar henne. En av barnskötarna tröstar Salima, men vidtar inga andra åtgärder. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Anna som har ADHD får inte börja på samma förskola som sin storebror. Kommunen, som tillämpar syskonförtur, tycker i detta fall att Anna ska börja på en annan förskola. Där finns det andra barn med samma diagnos och personalen har därför kunskap om denna. [diskriminering]
- David har muskeldystrofi som gör att han går klumpigt och ostadigt och har lätt för att falla. Några av barnen brukar reta David och kallar honom "Snubbelfot". Personalen har hört att han blir retad, men har inte vidtagit några åtgärder. [trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Det har gått bra på förskolan tills James äldre bror kommer på besök. Några av barnen har hört när deras storasyskon i negativa ordalag kallat James bror för bög. Nu får James inte vara med och leka eftersom han har en "äcklig" storebror. Eftersom en av de vuxna på förskolan hör ordväxlingen utan att reagera känner James att han inte har någon att vända sig till. [trakasserier]
- Johanna är ny på förskolan och ska fylla i sitt familjetråd. Hon får en förtryckt mall där mammans och pappans namn ska fyllas i. Hon vill ha ett nytt papper med mamma och pappa, men får till svar att hon kan stryka över pappa och skriva dit "den andra tantens" namn. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika

sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i förskolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelse som kan vara trakasserier:

Malte är den enda sexåringen som går kvar i förskolan och inte har börjat i förskoleklass. Det är hans föräldrar som valt det. De andra barnen retar honom ofta för det. [trakasserier]